

Bosna i Hercegovina: Eksperti UN-a uznemireni ponovnom kriminalizacijom klevete u entitetu Republika Srpska

ŽENEVA (25. jula 2023.) – Eksperti UN-a za ljudska prava* izrazili su zabrinutost zbog nedavnog usvajanja izmjena i dopuna Krivičnog zakonika u entitetu Republika Srpska kojima se ponovo kriminalizuje kleveta, uz rizik da se to negativno odrazi na slobodu izražavanja u Bosni i Hercegovini i doprinese klimi sve manjeg građanskog prostora u zemlji.

"Bosna i Hercegovina je dala dobar primjer u regionu dekriminalizujući klevetu prije 20 godina, pokazujući da se kleveta može i treba rješavati samo kroz građansko pravo. Ponovno uvođenje krivičnog djela klevete predstavlja veliki zastoj u uživanju prava na slobodu izražavanja, ne samo u entitetu Republika Srpska već i u cijeloj zemlji", kazali su stručnjaci.

Upozorili su da kriminalizacija klevete negativno utiče na stanje ljudskih prava, posebno na slobodan i inkluzivan politički diskurs; pravo na traženje, primanje i prenošenje informacija; i slobodu štampe.

Usvajanje amandmana je u suprotnosti sa globalnim trendom dekriminalizacije klevete, uključujući i Evropu, gdje je nekoliko država članica Evropske unije i kandidata za članstvo ukinulo krivično djelo klevete ili je poduzelo korake ka njenom napuštanju.

Entitetski parlament Republike Srpske usvojio je amandmane uprkos raširenim i jasnim pozivima protiv ovog nazadnog poteza, uključujući novinare, aktore civilnog društva i međunarodne organizacije i mehanizme za ljudska prava.

Eksperti su se prethodno obratili vlastima u Bosni i Hercegovini u martu 2023. godine, izražavajući zabrinutost zbog implikacija predloženih izmjena i pozivajući vlasti da ih ukinu.

"Iako konstatujemo povlačenje nacrtu amandmana koji je za cilj imao kriminalizovanje uvrede, duboko žalimo što su vlasti u entitetu Republika Srpska odlučile da kriminalizuju klevetnički govor izricanjem novčanih kazni do 6.000 KM (skoro 3.500 USD)", kazali su stručnjaci. "Posebno smo zabrinuti da se zakonske odredbe mogu koristiti za utišavanje kritičnih glasova, uključujući novinare, branitelje ljudskih prava i političku opoziciju", rekli su.

Eksperti su pozvali vlasti u entitetu Republika Srpska da ukinu izmjene i osiguraju poštovanje prava na slobodu izražavanja.

KRAJ

** Eksperti: gđa Irene Khan, specijalni izvjestilac za slobodu mišljenja i izražavanja; g. Clément Nyaletsossi Voulé, specijalni izvjestilac za slobodu mirnog okupljanja i udruživanja; Gđa Mary Lawlor, specijalni izvjestilac za branitelje ljudskih prava.*

Specijalni izvjestioci su dio onoga što je poznato kao posebne procedure Savjeta za ljudska prava. Posebne procedure, najveće tijelo nezavisnih stručnjaka u sistemu UN-a za ljudska prava, opšti je naziv nezavisnih mehanizama Savjeta za utvrđivanje činjenica i praćenje koji se bave ili specifičnim situacijama u zemlji ili tematskim pitanjima u svim dijelovima svijeta. Stručnjaci za posebne procedure rade dobrovoljno; oni nisu osoblje UN-a i ne primaju platu za svoj rad. Oni su nezavisni od bilo koje vlade ili organizacije i služe u svom individualnom svojstvu.

Za dodatne informacije i medijske zahtjeve, molimo kontaktirajte Laurens van der Woude (laurens.vanderwoude@un.org)

Za pitanja medija u vezi sa nezavisnim ekspertima UN-a, molimo kontaktirajte Mayu Derouaz (maya.derouaz@un.org) ili Dharishu Indragupthu (dharisha.indraguptha@un.org)